

Opublikowane na: Mława (mlawa.pl)

Autor: root@npc.pl

Archiwum Państwowe w Warszawie

Publikowane od

25.05.2006 00:00:00

Publikowane do

25.06.2006 00:00:00

Oddział w Mławie

ul. Narutowicza 3

06-500 Mława

telefon: 23 654 33 09

**e-mail: apw [dot] mlawa@warszawa [dot] ap [dot] gov [dot] pl
(apw[dot]mlawa[at]warszawa[dot]ap[dot]gov[dot]pl)**

Pracownia naukowa: od poniedziałku do piątku w godz. 9.00 - 15.00

Przyjęcia klientów: od poniedziałku do piątku w godz. 9.00 - 15.00

www.warszawa.ap.gov.pl

[www.facebook.com/people/Archiwum-Pa?stwowe-w-Warszawie-Oddzia?-w-M?awie/100069268867421/](https://www.facebook.com/people/Archiwum-Pa%C5%9Btwe-w-Warszawie-Oddzia%C5%9B-w-M%C5%9Bawie/100069268867421/)

Historia oddziału

Oddział mławski archiwum powołany został 21 lipca 1950 roku jako oddział powiatowy Archiwum Akt Nowych w Warszawie. Terytorialny zasięg działania objął

powiaty ciechanowski, mławski i przasnyski. Na siedzibę przeznaczono ponemiecki barak przy ulicy Narutowicza 1. Rozpoczęcie działalności nastąpiło z dniem 15 listopada roku 1950. Gromadzone w pierwszym etapie działalności materiały źródłowe pochodziły z XIX i XX wieku, których wytwórcą były urzędy, sądy, banki, organizacje społeczne, polityczne i zawodowe oraz fabryki i przedsiębiorstwa. W roku 1952 oddział przejęty zostaje przez powołane wówczas Wojewódzkie Archiwum Państwowe w Warszawie pod zmienioną już nazwą Powiatowe Archiwum Państwowe w Mławie.

Pierwsza zmiana terytorialnego zasięgu działania nastąpiła w roku 1956, kiedy przyłączono powołany wtedy powiat żuromiński.

Na początku lat sześćdziesiątych istotnej zmianie uległa sytuacja lokalowa wskutek pozyskania części pomieszczeń w budynku dawnego więzienia na ulicy Narutowicza 3, znajdujących się na jego poddaszu.

Kolejne poszerzenie terenu działania o powiat makowsko-mazowiecki miało miejsce w roku 1966.

Bardzo istotne zmiany organizacyjne i terytorialnego zakresu działania nastąpiły w roku 1976. Przekształcono nazwę oddziału na Archiwum Państwowe m.st. Warszawy Oddział w Mławie. Obszar działania objął południową część utworzonego w 1975 roku b. województwa ciechanowskiego, tzn. b. powiaty ciechanowski, mławski, płoński, pułtuski poza miastem i gminą Pułtusk oraz miasto Mława. Przekazano do oddziałów APW w Działdowie i Pułtusku około 50% zasobu. Budynek archiwum mławskiego

Ogromne znaczenie dla sytuacji lokalowej miało przekazanie w roku 1991 decyzją Rady Miasta Mławy całego budynku powięziennego dla archiwum. Stworzyło bowiem możliwości podjęcia dziesięć lat później remontu kapitalnego i adaptacji do potrzeb placówki archiwalnej.

Likwidacja w roku 1997 oddziału działdowskiego APW, spowodowała przekazanie do Mławy zarówno zasobu jak również terenu działania. Ukształtował się wówczas obowiązujący dotąd zasięg terytorialnego działania na obszar całego b. województwa ciechanowskiego z wyjątkiem miasta i gminy Pułtusk. Po likwidacji województwa i przywróceniu powiatów z dniem 1 stycznia 1999 roku są to powiaty: ciechanowski, działdowski, mławski, płoński i żuromiński.

Zasób oddziału

Zasób oddziału składa się z 1067 zespołów archiwalnych tj. 2123,93 mb akt (stan na 2021 r.) wytworzonych w XVIII - XXI wieku na obszarze powiatów ciechanowskiego, działdowskiego, mławskiego, płońskiego i żuromińskiego. W szczególności zasób oddziału tworzą:

- akta administracji ogólnej i specjalnej zarówno państwowej jak samorządowej
- akta sądowe i instytucji wymiaru sprawiedliwości
- akta metrykalne i stanu cywilnego
- akta instytucji i organizacji społecznych kulturalnych i zawodowych
- akta przedsiębiorstw i administracji gospodarczej
- akta miast i cechów
- materiały geodezyjno-kartograficzne
- dokumentacja techniczna
- mikrofilmy

Pod względem zawartości źródłowej, jednymi z bogatszych i cenniejszych materiałów są akta urzędów administracji ogólnej i specjalnej różnego szczebla, od gromadzkiego do wojewódzkiego. Dokumentują rozwój życia społecznego, politycznego, gospodarczego, oświatowego i kulturalnego na obszarze tej części Północnego Mazowsza. Na wyróżnienie w tej grupie zasługują akta zespołu Urząd Powiatowy Mławski z lat 1868-1914, a więc wytworzone przez carską administrację zaborczą. Podkreślają ponadto nadgraniczny charakter powiatu mławskiego. Poza tym zachowało się niewiele akt urzędów z okresu zaborów dotyczących tego regionu. Bogate pod względem treściowym są zespoły starostw powiatowych oraz wydziałów i rad powiatowych z lat 1945-1950 w Mławie i Ciechanowie. Pomimo stosunkowo niskiego stanu zachowania, prezentują obraz walki o władzę i jej utrwalenie w początkowym okresie "polski ludowej".

Kolejne rozdziały historii PRL znajdują się w aktach prezydium rad narodowych, a następnie urzędów i rad narodowych wszystkich szczebli. Dzieje województwa ciechanowskiego zawarte są w aktach Urzędu Wojewódzkiego w Ciechanowie oraz Wojewódzkiej Rady Narodowej w Ciechanowie z lat 1975-98.

Oddział posiada bogate zbiory akt sądowych i instytucji wymiaru sprawiedliwości, wśród których szczególnym bogactwem informacji do badania stosunków społecznych i gospodarczych w mieście i na wsi, wyróżniają się akta notarialne z lat 1810-1952 i hipoteczne z lat 1797 - 1974. W szczególności odzwierciedlają procesy przekształcania własności ziemskiej i kształtowania stosunków kapitalistycznych w

gospodarce na obszarze powiatów ciechanowskiego, mławskiego, działdowskiego i żuromińskiego.

Ponad sto zespołów liczą akta metrykalne i stanu cywilnego kilku wyznań z powiatów ciechanowskiego, działdowskiego, mławskiego, płońskiego, przasnyskiego i żuromińskiego z lat 1808-1900. Uzupełnienie stanowią sumariusze metryk z lat 1660-1808, sporządzone w latach 1854/55, występujące w 20 parafiach powiatów mławskiego i żuromińskiego.

W grupie akt instytucji i organizacji na szczególne wyróżnienie zasługuje zespół Komendy Obwodu Mławskiego ZWZ i AK z lat 1941- 1944 obrazujący organizację i działalność zbrojnego podziemia podczas II Wojny Światowej.

Szczątkowo zachowały się akta miast i cechów liczące około 1400 ja. z lat 1821-1950. Akta miejskie dotyczą miast: Ciechanowa, Działdowa, Mławy i Żuromina, a cechy Działdowa, Mławy i Żuromina.

Materiały geodezyjno-kartograficzne pochodzą z lat 1842 - 1974 i składają się z planów, map i operatów technicznych. Zostały wytworzone przez kilka różnych urzędów i instytucji agrarnych i dotyczą przebudowy ustroju rolnego w drodze parcelacji majątków, scalenia gruntów i likwidacji serwitutów.

Dokumentacja techniczna występuje głównie w aktach wydziałów budownictwa, urbanistyki i architektury Prezydiów Powiatowych Rad Narodowych w Mławie, Ciechanowie, Żurominie i Działdowie oraz w zespole Akta miasta Mławy, referat techniczny Zarządu Miejskiego z lat 1920-1939.

Zmikrofilmowano dotychczas tylko księgi stanu cywilnego obejmujące akta urodzin, małżeństw i zgonów z lat 1808-1865 powiatów ciechanowskiego, mławskiego i żuromińskiego.

Poza wymienionymi powyżej grupami dokumentacji, zasób oddziału uzupełniają: akta zakładów i przedsiębiorstw, spółdzielni i związków spółdzielczych, związków zawodowych, partii politycznych, organizacji młodzieżowych, banków i instytucji finansowych oraz szkół.

Uwaga! Poszukując dokumentów mogą Państwo skorzystać z naszego informatora a także z internetowej ogólnopolskiej bazy danych zespołów archiwalnych SEZAM.

Informator o zasobie oddziału

Formularze dla archiwistów zakładowych, przekazujących akta do Archiwum lub występujących o zgodę na brakowanie dokumentacji niearchiwalnej do pobrania tutaj - <http://www.warszawa.ap.gov.pl/nadzor.html>

Aktualny zasięg działania Oddziału w Mławie to miasta: Ciechanów, Działdowo, Lidzbark, Mława, Płońsk, Raciąż oraz gminy: Baboszewo, Biezuń, Ciechanów, Czernice Borowe, Działdowo, Dzierżążnia, Dzierzgowo, Głinojeck, Gołymin-Ośrodek, Grudusk, Iłowo-Osada, Joniec, Krasne, Kuczbork-Osada, Lidzbark, Lipowiec Kościelny, Lubowidz, Lutocin, Naruszewo, Nowe Miasto, Ojrzeń, Opinogóra Górna, Płońsk, Płońnica, Raciąż, Radzanów, Regimin, Rybno, Siemiątkowo Koziebrodzkie, Sochocin, Sońsk, Strzegowo, Stupsk, Szreńsk, Szydłowo, Wieczfnia Kościelna, Załuski, Wiśniewo, Żuromin.

Uwaga! Poszukując dokumentów, mogą Państwo skorzystać z bazy na stronie <https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/>

Adres źródłowy: <https://mlawa.pl/arttykul/archiwum-panstwowe-w-warszawie>